

mo vso moralno oporo v nas samih in v narodu. Ni malo med nami idealistov, ki imajo pogum, boriti se proti partizanstvu tudi v lastnih vrstah in značajnosti dovolj, odklanjati dobrote, ki jim jih nudijo lastni politični pristaši na škodo celote. Niso redkejši med nami kot med drugo inteligenco duhovi, ki so po resnih notranjih borbah prelomili s preteklostjo v zavesti, da nas nova doba postavlja pred docela nove naloge in probleme in ki so danes brez predsodkov pripravljeni sprejeti nova spoznanja in pokrete za naš duhovni prerod, naj prihajajo od katerekoli strani. Prav gotovo pa ne morejo zahtevati in pričakovati oni, da bi jim sledili, pri katerih vidijo neskladnost med načeli in dejanji, ne vero v moč vodilnih idej in zato malenkostno, kratkovidno izrabljanje slučajne politične moči — za kar je najžalostnejši primer slovenska šolska politika.

Jasno nam je, da kdor iskreno veruje v svoj narod in pošteno misli z njim, bo tudi v vso resnostjo stremel za zblizanjem duhovne njegove elite — zlasti med mladino, ker edino po tej poti je dosegljivo ono duhovno edinstvo, brez katerega še noben narod ni izvršil svoje zgodovinske naloge, brez katerega tudi Slovenci ne bomo izpolnili svojega mesta v zgodovini sedanje dobe.

Kdor to zbiranje duhov v zgodovinsko važni dobi ovira, kdor poštene delavce odbija in svoje poslanstvo partizansko izrablja, je soodgovoren, ako odločilni dogodki najdejo boljši del naše inteligence razdvojen in narod nepripravljen.

Zato je danes bolj kot kdaj dožnost vseh resnih, uvidnih duhov, da začnejo s čiščenjem in izpraševanjem vesti pri sebi.

—na Dekanu se mora ugoditi! * Tov. Dequal, o katerem smo poročali v eni zadnjih števil, se je vendar moral seliti. Poročali smo, da sta tov. Dequal in Mervar dobila ukaz, da »radi najnujnejše službene potrebe« menjata službeni mesti. Iz rodbinskih in gospodarskih vzrokov sta bila s tem oba močno prizadeta in oba sta se premeštviti protivila, posebno Dequal, ki bi

* Ta dopis je bil namenjen že za zadnjo številko, pa je radi drugega gradiva moral odpasti.

moral nazaj v hribe, kjer je že bil 7 let. Seveda tudi službenih potreb ni bilo nikakih, tudi ljudstvo je bilo z obema zelo zadovoljno, le eden ne. Že zadnjič smo pisali, da so šli odborniki obeh občin v Ljubljano k prosvetnemu oddelku in SLS prosit, da ostaneta oba učitelja na učnih mestih. Kakor smo obveščeni, se je zadeva potem takole razvila: Vse je šlo v Beograd in od tam k SLS. Ta je odločitev odstopila poslancu Kuovcu in slednji je odgovoril: »Dekanu se mora ugoditi!« Nato so odposlali dekrate in Dequal posredno tudi sporočili, da bo enajsti dan suspendiran, če takoj ne uboga. Tako je bil en sam močnejši kot dve občini s svojimi občinskimi odborniki in par sto podpisi. Izkazalo se je zopet enkrat jasno, kar smo pogosto trdili, da je ljudstvo le farovška krinka in da se nikdar ne upošteva prava ljudska volja, če se ne strinja s farovškim mogočcem. Točnih vzrokov, zakaj je bil predstavljen, pa niti Dequal ne ve. Ve edino za dekanovo sovraštvo. Ko je pri prosvetnem oddelku vprašal, mu je predsednik g. Vadnjal odgovoril: »Meni niso znani nikaki vzroki in ko bi mi bili tudi znani, Vam jih nisem dožan povedati!« Torej je danes vsaka kravja dekla na boljem, ker se ji po zakonu mora povedati, zakaj ni gospodar z njo zadovoljen, za učitelja pa velja le člen 71. Zanimivo pa je še to-le: V bližnji okolici s. uzbujuje upravitelj, ki je pred tremi leti izrekel zelo žaljive besede o kralju. Pred otroci se je znebil še drugih duhovitosti, da »Cankar je poscankar«, »srbohrvaščina je ciganščina« in slično. Bil je sicer v preiskavi, ampak se mu ni zgodilo pod klerikalnim režimom nič. Mož je močno katoški, farovž je zadovoljen in členi zanj ne veljajo. Ti pa, napredni učitelji, delaj tlako v hribi in bodi hvaležen, da Ti vlada reda in pravice pusti golo življenje!

—na Zadnji akt maščevanja klerikalnega prosvetnega režima je bil, da so ukinili dopust strokovnemu tajniku pri pov. UJU v Ljubljani. Značilno pri tem je da se je vse to izvršilo brzim potom zadnje dni pred padcem režima in da si niso upali ukiniti dopusta tajnikom pri drugih pov. UJU v državi in tudi ne pri centrali UJU, ampak so se spravili samo na Slovenijo. Lepi »lokalpatrioti«! Pa jim enkrat ni uspelo.

Splošne vesti.

— Odlični gost. Pretekli teden se je zglasil v našem poverjeništvu v pisarnici strokovnega tajništva kotarski šolski nadzornik v Splitu in odlični tamošnji narodni prosvetni delavec g. J. Puhjerra. Prepotoval je v naučno-prosvetnih svrhah Hrvatsko in Slovenijo. Ogledal se je v Mariboru, v Celju in v Ljubljani. Tukaj mu je razkazal naše gospodarske stanovske naprave naš poverjenik tov. Jelenc. G. nadzornik se je zanimal za našo organizacijo in se je pohvalno izražal o naših institucijah. Taka potovanja in poseti so v interesu medsebojnega zblizanja in razumevanja in bodo mnogo pripomogle k enotnemu in solidarnemu sodelovanju na skupnem šolskem in narodno-prosvetnem polju.

— Dopust našega strokovnega tajnika. Eden zadnjih činov prejšnjega prosvetnega ministra je bil, da je razveljavil dopust našega strokovnega tajnika z odlokom br. 69.145 z dne 3. novembra, torej ko je vlada že umirala. Hoteli so pač v zadnjem hipu iznesti svojo onemoglo jezico še nad našo organizacijo. Povdarjamo, da ni naloga strokovnega tajništva samo notranja organizacijska, temveč vrši predvsem nalogo informacijske pisarnice za svoje članstvo — 2500 po številu — v šolskem, stanovsko-strokovnem in splošno administrativnem oziru. Tako ugodnost imajo vsa poverjenišтва in tudi centrala UJU v Beogradu, vendar je bilo to na poti ministru prosvete, ali bolje SLS, edino glede našega poverjeništvu v Sloveniji. Upamo, da se ta zadeva v kratkem ugodno reši v interesu naše organizacije in našega članstva.

— Nova vlada: 1. Nikola Pašić, predsednik ministrskega sveta. 2. Marko Trifunović, namestnik ministrskega predsednika in minister brez portfelja. 3. dr. Momčilo Ninčić, ministrstvo zunanjih zadev. 4. Boža Maksimović, ministrstvo notranjih zadev. 5. dr. Edo Lukinić, minister za pravosodje. 6. Andre Stanić, ministrstvo za promet. 7. Svetozar Pribičević, ministrstvo za prosveto. 8. dr. Milan Stojadinović, ministrstvo financ. 9. dr. Gregor Žerjav, ministrstvo za šume

in rude. 10. dr. Privislav Grisogono, ministrstvo za trgovino in industrijo. 11. Krsta Miletić, ministrstvo za poštelnost in vode, obenem namestnik ministra za agrarno reformo. 12. Miša Trifunović, ministrstvo ver. 13. Veja Vukičević, ministrstvo pošte in brzojava. 14. Nikola Uzunović, ministrstvo javnih del. 15. Marko Gjuričić, ministrstvo za izenačenje zakonov. 16. dr. Slavko Miletić, ministrstvo za narodno zdravje in namestnik ministra za socialno politiko. 17. general Dušan Trifunović, ministrstvo vojne in mornarice.

— »MIKLAVŽ PRIHAJA«, trije prizorčki. Spisal dr. Ivan Lah. Uglasbil F.J. Izšlo v knjiž. »Šolski oder«. Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani. Cena 6 Din, glasbeni del posebe 4 Din. Igrica je zelo primerna, posebno sedaj za Miklavža za šolske odre in sokolska društva. Vsa društva, ki prirede nastop Miklavža opozarjamo, da naj posežejo po knjižici. Upozoritev ni težka in ne zahteva mnogo priprave. Igrica je bila že na večjih krajih uprizorjena in je zelo efektivno učinkovala, posebno z glasbo skupno.

— Zahvaljuje se šolsko vodstvo na Talčjem vrhu gospodu Stakerju v Črnomlju za darilo 100 Din, katerega je namenil v polovičnem znesku revnima učencema; prejela sta 40 Din Jože Zupančič, Se. a in Marija Banovec, Zajčji vrh.

— Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji. Od zadnje izdaje staleža iz leta 1923, je ostalo v zalogi Učiteljske tiskarne še precejšnje število izvodov, ki jim je tiskarna znižala ceno od 42 Din na 25 Din za izvod. Potrebno korekturo si lahko vsak sam napravi na robu na podlagi imenovanj v zadnjih dveh letih, ki so bila objavljena v Učiteljskem Tovarishu oziroma v »Uradnem listu«. Stalež naj se naroča v Učiteljski tiskarni.

— »Miklavž prihaja«, trije prizorčki za šolske odre. Knjižica je izšla kot tretji zvezek zbirke »Šolski oder« in se dobi v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

† Prof. Albert Šubic. Dne 6. t. m. je preminul v Ljubljani g. Albert Šubic, dolgoletni profesor zgodovine in zemljepisja na koprškem in goriškem učiteljskem. Po-

kojnik je bil rodom Celjan in je služboval najprej kot domači učitelj, pozneje pa na raznih zavodih širom slovenske zemlje. Z goriške gimnazije ga je usoda zanesla l. 1894. na koprško učiteljsko in kasneje, ko je bil ta zavod premeščen v Gorico, na goriško učiteljsko. L. 1915. je pregnala vojna vihra blagega pokojnika v Ljubljano, kjer je tik pred svojo upokojitvijo deloval na srednji tehniški šoli ter vstopil lansko leto v zaslužni pokoj. Kaj je prof. Šubic storil za naš učiteljski naraščaj, bi znali povedati njegovi mnogoštevilni učenci s koprškega in goriškega učiteljskega. Blagega moža, ki je bil ne utrujen in goreč učitelj slovenski učiteljski generaciji na Primorskem zadnjih 20 let pred svetovno vojno, bodo ohranili njegovi nekdanji učenci in vsi, ki so ga poznali, v najbrazjem spominu. Počivaj v miru, zlata učiteljska duša!

—k Umetniške razglednice naših jugoslovanskih »Velemož«. Umetniško založništvo »Ažbe« v Mariboru je izdalo drugo serijo (12 razglednic) jugoslovanskih Velemož. Druga serija vsebuje reprodukcije sledečih mož: Finžgar, Fr. Prešern, Anton Foester, Josip Stritar, Petar Zrinjski, Ivan Gundulić, Krsto Frankopan, vojvoda R. Ristić, Jovan Popović, Ljubomir Nenadović, Branko Radičević, Dositej Obradović. Reprodukcijske II. serije so izvršene v štirin barvah ter so krasno uspele. Priporočamo obenem tudi nakup Ažbetove »Adrijaserije«, kakor ljudskih razglednic z verz in karikatur. Naročila se naj pošljejo na umetniško tiskarski zavod in založništvo »Ažbe«, v Mariboru, Koroška cesta 39, Slovenija. Telefon inter. 446.

Jedno savršeno sredstvo protiv reumatizma. Premda je lek Radio-Basamica dr. Rahlejeva radi svog brzog lakog i potpunog lečenja reumatizma, veoma dobro poznat ne samo u našoj državi već i u inostranstvu, imade kod nas još mnogo bolesnika, koji boluju od reumatizma, pa im se sada daje prilika, da se mogu potpuno izlečiti od te bolesti, jer je Radio-Basamica priznat od svih svetskih medicinskih autoriteta kao najbolje i jedino sredstvo protiv reumatizma, gihta i reumatičnog isijasa. Lek Radio-Basamica apsolutno je neškodljiv srcu, te ima i tu prednost da veoma brzo deluje neostavljajući nikakvih tragova ni na koži ni u organizmu. Reumatizam, koji više godine traje može da se izleči za dve do tri flašice tega znamenitog leka. Za izradu i prodaju Radio-Basamica otvorena je Laboratorija Radio-Basamica, Beograd, Kosovska ulica 43.

Imenovanja.

— Spremembe v pokrajinskem prosvetnem oddelku v Ljubljani. Na brzojavni ukaz prosvetnega ministra sta razrešena svojih dolžnosti šef prosvetnega oddelka v Ljubljani prof. J. Vadnjal in referent istega oddelka Narte Velikonja. Začasno je prevzel vodstvo poslov prosvetnega oddelka svetnik Engelbert Gangl, ki je zopet imenovan za višjega šolskega nadzornika na svojem prejšnjem mestu. Višja šolska nadzornika Lužar in Novak, ki sta bila imenovana od prejšnjega prosvetnega ministra, sta upokojena.

— Iz prosvetnega ministrstva. Za namestnika pomočnika prosvetnega ministra je postavljen Todor Radivojević.

— Prosvetni minister je razrešil prof. Ovseneka dolžnost kot tajnika kabineta bivšega prosvetnega ministra dr. Korošca. Slednji ni bil navzoč pri izročitvi pos. ov. ministru Sv. Pribičeviću. Tudi profesor Grafenauer je razrešen svoje dolžnosti kot referent v prosvetnem ministrstvu. Premeščen je na svoje prejšnje službeno mesto v Štip v Južni Srbiji, kjer je že preje služboval.

— Ukazi iz dr. Koroščevega prosvetnega ministrstva. Pod datumom 14. in 15. oktobra je kraj podpisal ukaze iz prosvetnega ministrstva. Med drugim so izvršena sledeča imenovanja oziroma upokojitve in premešitve. Na predlog dr. Korošca je stalno upokojena Terezija Pordiš, učiteljica v Žalcu. Dalje: Simon Sekirnik, stalni nadučitelj pri Sv. Juriju pod Bočem; Ad. Pacher, nadučitelj pri Sv. Katarini pri Trbovljah; Oman-Ihan Ernestina, učiteljica v Begunjah; Katarina Drol, učiteljica v Zasipu; Janja Miklavčič, šolska upraviteljica na ženski šoli v Kranju. V IV. skupino položajne p. ače I. kategorije je postavljen dr. Ivan Grafenauer, profesor na I. državni gimnaziji s 1. oktobrom t. l.; v V. skupino položajne p. ače I. kategorije s 6. stopnjo osnovne p. ače z dokladami za stanarino v znesku 2700 Din: Ivan Dolžan, profesor na državni realski s 1. februarjem 1924; v I. skupino položajne p. ače 2. kategorije s 7. stopnjo osnovne p. ače in stanarino po zakonu: Ivan Robič, učitelj v Vuhredu, s 1. majem t. l.; Julka Fister, učiteljica v Šoštanj s 1. novembrom 1923; Ladislava

Volavšek-Lavrič, učiteljica pri Sv. Emi pri Pristavi s 1. nov. 1923; v II. skupino položajne p. ače 2. kategorije s 5. stopnjo osnovne p. ače in stanarino Fran Zupan, učitelj na Viču s 1. nov. 1923; Arnold Kreps, učitelj v Odrancih s 1. novembrom 1923; Gusta Janežič, učiteljica v Šoštanju s 1. nov. 1923. Postavlja se za veroučitelja 2. stopnje na državni osnovni šoli v Murski Soboti s pravico državnih uslužbenecv I. skupine 2. kategorije z osnovno plačo 7. stopnje s pravico na stanarino Anton Polutnik, kaplan na Slivnici pri Celju. Premeščena je učiteljica Ema Zamejic iz Zuzemberka na osnovno šolo v Pečice. Na svoje prejšnje mesto v Kapeli pride Ivan Mihelič iz Veržeja; Pestotnik-Bergant Pavla, učiteljica iz Spitaliča v Mozirje. Red sv. Save IV. vrste je dobil dr. Franc Perne, profesor na I. državni gimnaziji v Ljubljani in je upokojen. Nadalje je upokojen Josip Roš, učitelj v Turju, Marija Kralj-Zakrajšek v Ribnem pri Bledu.

— Umetniške štipendije. Prosvetno ministrstvo je izbrao sledeče kandidate za vladno štipendijo za nadaljevanje umetniškega študija: Janez Gasparič za nadaljevanje cerkvenega petja za Dunaj, za glasbo: Jadviga Poženelova za Pariz, Vida Jerajeva za Pariz, Anton Ravnik za Prago; Božidar Jakac za nadaljevanje slikarstva za Pariz, vsi iz Ljubljane. Nadalje so bili izbrani za petje po en stipendist še iz Zagreba za Pariz in iz Beograda za Dunaj, za kiparstvo eden iz Zagreba za Pariz, za slikarstvo dva iz Beograda za Pariz, dva iz Zagreba za Pariz, po eden iz Ercegnovega za Pariz in iz Sarajeva za Dunaj.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

—r Prošnja za privatno slovensko šolo v Gorici odbita. Dolgo časa so se trudili Slovenci v goriškem mestu, da bi dobili na občinske stroške svojo potrebno slovensko šolo in vrtec, ali ker je bil ves trud zaman, so si hoteli napraviti šolo na lastne stroške. Prošnjo pa je šolsko nadzorništvo odklonilo s praznim izgovorom, da je v goriškem mestu že dovolj preskrbljeno za potrebe prebivalstva s šolami in otroškimi vrtci. Pa tako radi govore mogočni italijanski oblastniki o svobodi, katero uživajo Slovenci v Julijski Krajini!

Učiteljski pravnik.

—Š Zdravniških izpričeval ni treba kolkovati. »Poštni Glasnik« poroča: Generalna direkcija posrednih davkov je odločila, da so zdravniška izpričevala, s katerimi opravičujejo oboleli državni uslužbenci izostanek iz službe ali s katerimi prosijo bolniškega dopusta, oproščena odolkovine. V vsakem takem izpričevalu pa mora izrecno stati, da je izostal uslužbenec iz službe zato, ker je bolan, ali pa, da prosi dopust v svrhu rekonvalescence. Če se preišče zdravstveno stanje državnega uslužbenca komisijsko na uradno zahtevo, je izdano izpričevalo tudi kolka prosto, če pa uslužbenec sam zahteva komisijsko preiskavo, potem mora biti zdravniško izpričevalo kolkovano z 20 Din.

Obrambni vestnik.

UČITELJ NAJ NE SLUŽI TUJI GLAVNICI.

Kaj čudno zveni ta železni stavek. Ali morebiti služi nezadostno p. ačan učitelj tuji glavnici? Ne, učitelj služi s svojim šolskim delom svojemu narodu in lastni državi. V tem železnem stavku zamore torej biti zapopadeno le naše izvenškolsko delo.

Ob svoji nezadostni plači si iščemo često postranskih zaslužkov, da preživimo udobnejše sebe, oziroma družino, zlasti če šolamo otroke v mestu.

Letos so zložili francoski bogataši svoje zlate milijone za novo zavarovalnico za Jugoslavijo z imenom »Union«, oskrbeli so si za njo dovoljenje (koncesijo) ter so po slovenskih časopisih razglasili in razpisali službe za oblastne nadzornike te nove zavarovalnice.

Za Mariborsko oblast se jim je ponudil neki upokojeni učitelj, ki je bil obenem oskrbnik nekega veleposestva. Ta si je v svoji domišljiji izračunal, da bi bilo bolj dobičkanosno, postati zavarovalni nadzornik te nove tuje zavarovalnice nego še nadalje oskrbovati veleposestvo premožnega Slovenca, zato se je zavarovalnici ponudil ter ji napovedal, da jo hoče s pomočjo učiteljstva v mariborski oblasti upejati, naj torej dajo njemu prednost. Francoska družba ga je

PROSVETA

Glasnik Poverjenišstva UJU v Ljubljani
o kulturnem in prosvetnem gibanju učiteljstva.

Z vstopom v nacionalno državo je postala naša organizacija nositeljica važne kulturne in prosvetne naloge; čimjačje in čimširše bo njeno kulturno in prosvetno delovanje tembolj bo služila narodu in državi. Kulturno in prosvetno delo naj ne bo le sredstvo drugim ciljem temveč naj služi samo svojemu vzvišenemu idealu.

Kdor plove brez smotra in jasne smeri v svetovni reki, je izgubljen, ta služi le drugim; zato se moramo vprašati: ali imamo pravi smoter, pravi ideal, brez pravega ideala in jasne smeri ni mogoč napredek. Kake kulturne in prosvetne ideale imamo izven šole? Usmernjajmo tudi v tem pravcu svojo pot!

IVAN DIMNIK:

Kulturno delovanje učiteljskih društev v področju poverjenišstva UJU — Ljubljana.

Še vedno se dobe mali ljudje, ki smatrajo UJU kot strankarsko politično organizacijo, kot eksponent politične stranke ter jo hočejo presojati samo s stališča njenega obrambno stanovskega značaja, vedoma in hotoma pa prezirajo njen kulturni pravec, ki jo dviga in ji daje ravno važen kulturni pomen v našem državnem življenju, ki ji ga nihče odrekati ne more.

Dosedaj se je UJU še vedno udeleževalo pri vseh stanovskih, šolskih in prosvetnih vprašanjih in je pri reševanju teh vprašanj pokazalo svojo življenjsko sposobnost; prepričani smo, da si bo z notranjim kulturnim poglobljanjem še stopnjevalo svoj vpliv pri rešitvi sodobnih stanovskih, šolskih in prosvetnih vprašanj.

UJU ne razpravlja o »sporazumu«, temveč je ta sporazum v stanovskem krogu praktično že izvedlo in postavilo na soliden temelj z ustanovitvijo velike državne učiteljske organizacije, ki začrtuje kulturne pravce med učiteljstvom, katero ima šolstvo in prosveto v državi v svojih rokah. Sporazum je danes med učiteljstvom naše države že izvršeno dejanje in učiteljstvo naše države, organizirano v UJU, je danes že daleč od formul sporazuma pri aktivnem in pozitivnem delu za državo, kateri polaga kulturne temelje v skupnem pravcu.

Klevete raznih »slogašev in sporazumašev«, ki tako radi mečejo v svet fraze o »korupciji, kliki, koritarjih in partizanstvu« se ubijajo same ob pozitivnih uspehih UJU; klevete, ki jih tako radi uporabljajo s trosenjem kake slučajne izjave tega ali onega vodilnega moža, na podlagi katere hočejo karakterizirati pravec organizacije in dati razpoloženje, se ubijajo ob neizpodbitno pravem kulturnem pravcu organizacije; »partizanstvo«, s katerim obmetujejo vodilne može, so izkazali sami na sebi; jeremiade o potrebnem pobotanju z ljudmi, ki nikdar niso imeli prave volje se pobotati in s katerim sredstvom danes delajo še mnogi razpoloženo celo med članstvom UJU, se ubijajo ob neizpodbitnih dokazih v preteklosti, da so se vodilni možje Slomškove zveze izmaknili v zadnjem trenutku dosedaj še vedno, kadar je bilo potreba pozitivno izvesti slogo in edinost.

Preko vseh teh osebnosti gre danes kulturni pravec naše organizacije, kar nam je dobro pokazala zadnja doba personalnih persekucij in izprememb, ki niso bile v stanu omajati, kaj šele zrušiti

te naše najtrdnješe podlage in temelje UJU.

Pov. UJU — Ljubljana pomeni danes za-se kulturno prosvetno institucijo, ki ji ne more odrekati nihče važnosti in pomena, zato upravičeno lahko potrka vedno na vrata prosvetnih šefov za podporo in ne za preziranje in zapostavljanje, kakor se je to vršilo zadnji čas.

Kulturni pravec naše organizacije vzdržujejo trije listi, ki jih vzdržuje Pov. UJU, ti so »Učiteljski Tovariš«, »Popotnik« in »Zvonček«.

Poverjenišstvo izdaja »Stanovsko strokovno knjižnico«, ki je skupno s »Tovariševo« prilogo »Prosveta« v prvi vrsti določena za poglobljanje kulturnega delovanja učiteljstva.

Poverjenišstvo izdaja knjižnico »Šolski oder«, s čimer pogloblja temelje za narodno prosvetno delo učiteljstva.

Poverjenišstvo je sodelovalo pri skupnem »Učiteljskem koledarju« za vse učiteljstvo v državi.

Članstvo poverjenišstva vzdržuje »Slovensko Šolsko Matico«, vzdržuje »Učiteljski Ferijalni Savez«, deluje pri ljudskih visokih šolah v Celju, na Jesenicah itd.; deluje na polju mladinskega pisateljevanja, pri zbirkah narodnih pravljic in folklorističnega gradiva; deluje na polju glasbe pri raznih pevskih zborih in učiteljskih pevskih zborih itd., itd.

Vse to so dejstva, ki mečejo sramotno luč na one, ki so v zadnjem času hoteli za vsako ceno uničevati in uničiti kulturno delovanje UJU v našem področju ter so hoteli s prepovedjo prostih dni za zborovanja uničiti ne samo gorenja stremljenja, temveč tudi delovanje in stremljenja učiteljskih društev, ki pomejijo novo poglavje kulturnega pravca UJU, katerega nam odkriva sledeča slika in sledeči podatki:

Število predavanj in poročil v šolskem letu 1923./24.

V lanskem šolskem letu so društva močno dvignila predavanja na vseh zborovanjih. V področju Pov. UJU Ljubljana se je vršilo 244 predavanj, razprav in poročil, in sicer:

Posamezna okrajna učiteljska društva so imela predavanj in razprav: Brežiško-Sevniško 3; Celjsko 9; Črnomaljsko 6; Gornjegrajsko 4; Kamniško 6; Kočevsko 3; Konjiško 9; Kozjansko 3; Kranjsko 7; Krško: Krški krožek 3; Tržiški krožek 4, skupaj 7; Laško 3;

Svetolenartsko 4; Dolnje Lendavsko 1; Logaško: Logaški krožek 2, Loški krožek 11, skupaj 13; Litijsko 10; Ljubljansko — mesto 5; Ljubljansko — okoliško 6; Ljutomersko 5; Marenberško 10; Mariborsko — mesto 7; Mariborsko — okoliško 16; Mežiško 12; Novomeško 4; Ormoško 9; Mursko-Soboško 6; Ptujsko 7; Radovljiško 3; Savinjsko 2; Slovenjbištriško 6; Slovenjegraško 4; Šmarsko-rogaško 5; Šoštanjsko 7.

V področju Pov. UJU samega 16; pri Društvu učiteljic za Maribor 1; v socialnem tečaju za učiteljice v Ljubljani 9; v ped. did. krožku v Mariboru 16.

Vsega torej 244 predavanj, razprav in poročil.

Kraji zborovani.

Kraji zborovani so: Ceje, Novo mesto, Ribnica, Maribor, Konjice, Kapela, Sv. Lenart, Metlika, Kamnik, Ljubljana, Kozje, Zidani most, Ribnica na Pohorju, Gornji grad, Vuzenica, Kranj, Stična, Jesenice, Slovenjgradec, Ormož, Gomilsko, Krško, Hum, Šoštanj, Ptuj, Vuhred, Murska Sobota, Velenje, Gradac, Prevalje, Brežice, Doš, Lendava, Ptuj, Rečica, Pragersko, Slatina, Radenci, Šmarje pri Ješah, Črnomelj, Sv. Trojica, Marnberg, Radomlje, Hrastnik, Grahovo, Guštanj, Rogaška Slatina, Bloke, Apače, Videm, Poljčane, Logatec, Šmarjeta, Kranjska gora, Kaplja, Vitanje.

V nekaterih krajih so se vršila zborovanja po večkrat, tako na primer v Mariboru 25krat, v Celju 5krat, v Ljubljani 6krat, v Konjicah 4krat, pri Sv. Lenartu 2krat, na Zidanem mostu 2krat, v Kranju 3krat, v Krškem 3krat, v Vuhredu 2krat, v Slovenjgradcu 3krat, v Ormožu 3krat, na Gomilskem 2krat, v Šoštanju 2krat, v Ptuj 3krat, v Murski Soboti 2krat, v Radomljah 3krat, v Rogaški Slatini 2krat; kar znači, da so ti kraji posebno prikladni za zborovanja in so nekaki centri posameznih okrajev. V nekaterih krajih je zborovalo celo po več društev. Iz ozira, da se spoznava s strani učiteljstva lastne okraje, pa bi bilo bolj priporočljivo, da se vrše zborovanja v raznih krajih okraja.

Kakor je razvidno, so se vršila zborovanja v prošlem šolskem letu v 54 različnih krajih Slovenije. Pri tem pa so bila še nekatera društva, ki v svojih poročilih niso navajala krajev, kjer so se vršila zborovanja.

Dnevi zborovani.

Vsega skupaj je bilo v prošlem šolskem letu 112 zborovanj s predavanji, na katerih se je vršilo 244 predavanj in poročil, tako da pade okroglo na vsako zborovanje dvojice predavanj.

Zborovanja so se vršila, razen pokrajinske skupščine, vsa v šolskih mesecih, in sicer v: septembru 3, oktobru 23, novembru 3, decembru 9, januarju 8, februarju 12, marcu 13, aprilu 16, maju 15, juniju 8, juliju 2.

Vsako okrajno društvo je torej zborovalo povprečno trikrat v letu, kar nikakor ne moremo smatrati za višek, če vzamemo za pravilo, da bi se morala zborovanja vršiti vsak mesec.

Obisk.

Natančnih podatkov glede obiska za letos ni mogoče navesti, ker pet društev sploh ni poročalo o obisku zborovanj, druga so pa poročala le o udeležbi pri nekaterih, torej ne vseh zborovanjih. Zato je letošnja slika o obisku povzeta le iz tega materiala in je le približna.

Obisk pri posameznih okrajnih učiteljskih društvih je bil povprečno sledeč:

Brežiško-Sevniško navzočih 46, od vseh članov 69; Celjsko navzočih 102, od vseh članov 133; Črnomaljsko navzočih 35, od vseh članov 71; Gornjegrajsko navzočih 19, od vseh članov 28; Kamniško navzočih 46, od vseh članov 73; Kočevsko ni javljalo udeležbe, od vseh članov 74; Konjiško navzočih 33, od vseh članov 57; Kozjansko navzočih 12, od vseh članov 28; Kranjsko (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 108; Krško — krški krožek 45, tržiški 73, od vseh članov 106; Laško navzočih 66, od vseh članov 103; Svetolenartsko navzočih 34, od vseh članov 43; Dolnje Lendavsko (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 48; Logaško — krožek log. 32, loški 34, skupaj 66, od vseh članov 72; Litijsko navzočih 60, od vseh članov 81; Ljubljansko — mesto (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 187; Ljubljansko — okoliško navzočih 130, od vseh članov 157; Ljutomersko navzočih 40, od vseh članov 61; Marnberško navzočih 20, od vseh članov 36; Mariborsko — mesto navzočih 95, od vseh članov 121; Mariborsko — okoliško navzočih 75, od vseh članov 114; Mežiško navzočih 34, od vseh članov 40; Novomeško navzočih 49, od vseh članov 76; Ormoško navzočih 32, od vseh članov 50; Mursko-Soboško (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 94; Ptujsko navzočih 72, od vseh članov 131; Radovljiško navzočih 64, od vseh članov 101; Savinjsko navzočih 26, od vseh članov 34; Slovenjbištriško navzočih 40, od vseh članov 55; Slovenjegraško navzočih 25, od vseh članov 32; Šmarsko-rogaško navzočih 46, od vseh članov 64; Šoštanjsko navzočih 28, od vseh članov 37.

Iz tega poročila razvidimo, da 5 društev sploh ni poročalo o obisku, pri onih pa, ki so poročala, je bilo od 1973

LISTEK.

Teme predavanj in predavatelji pri učit. dr. v področju pov. UJU v šolskem letu 1923./24.

Stanovska predavanja: Naš gmotni položaj. — O reformi učiteljske izobrazbe. — Učiteljstvo med seboj. — O taktosti in kolegialnosti. — Naše stanovsko delovanje. — Petletnica prihoda slovenskega učiteljstva v Maribor. — Stanovska borba in organizacija. — O samoizobrazbi učiteljstva. — O našem položaju. — O stanovskih vprašanjih s posebnim ozirom na prevedbo. — Najprecejša stanovska vprašanja. — O disciplinarnih predpisih. — Nakazovanje penzijskih prejemkov. — Materijalne zadeve v zvezi z novim činovniškim zakonom.

Programatična: Nadaljna izobrazba učiteljstva. — Idejni temelji našega bodočega dela. — Organizacija šolskega odra. — Naše knjižnice. — Naš tisk in naloge za osvojitve javnega mnenja. — Vzgoja stanovskega naraščaja. — Gospodrska organizacija. — Organizacija kulturnega gibanja našega stanu. — Smernice za poslovanje naše organiza-

cije. — Disciplinarni predpisi za učiteljstvo. — Javna ocena učiteljstva. — Položaj obmejnega šolstva in nujni koraki za odpomoč.

Literarna: Materinska ljubezen v Cankarju. — Kako in kaj naj v lastno obrazbo čitamo? — Josip Sritar, občanec slovenskega naroda in ljubljene mladine. — Učitelj, označen v slovenski literaturi in njegovo socialno stališče. — O najbistvenejših razlikah med slovenščino in srbohrvaščino. — O književnosti za mladino.

Pedagoško - didaktiška: Podrobni učni načrti. — Zvezdoznanstvo v osnovni šoli. — Pouk v 1. šolskem letu. — O uporabnem računstvu na višji stopnji. — O sodobnih reformnih težnjah na pedagoško-didaktičkem polju. — Domovinski princip pri pouku in vzgoji. — Delovni princip v merstvu. — Delovni princip v domoznanstvu (zem. in zgod.). — Delovni princip v računstvu. — Metoda prostoročnega risanja v nižjih razredih osnovnih šol. — O pouku, vzgoji in metodi slepih. — O utisih tekom petletnega nadzorništva in nadzorovanja. — Uvod v eksperimentalno pedagogiko s poizkusi. — Novi učni poizkusi v Nemčiji. — Proučevanje otroške narave. — Dr. Matičič: Teorijska pedagogika. — Domači kraj v službi produktivnega zgodovinskega pouka. — Uporabne naloge pri računstvu. — Domoznanjski pouk za 3. in 4. šolsko leto. — Fonomistična metoda pisanja in čitanja v elementarnem razredu. — Knjiga, »Domoznanstvo za ptujski šolski okraj«. — Kritičen pogled na metode elementarnega razreda. — Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora. — Poučevanje verouka na osnovnih šolah. — Slabi uspehi na srednjih šolah. — Produktivni zgodovinski pouk s posebnim ozirom na domači kraj. — Kako pospešuj šola idejo narodnega in državnega edinstva. — Zahteve modernega pouka v splošnem. — O delovnem principu v elementarnem razredu. — O šolskih knjigah. — O zasilnem načrtovanju brez trikotnih črtal in šestil. — Slovnica v službi pravopisa.

Organizacijska: »Feministična alijanča« in njeni cilji. — O petdesetletni zgodovini ormoškega učiteljskega društva. — O učiteljskih delovnih zajednicah. — Pravila in poslovnik okrajnih društev. — Ženske organizacije in njih delovanje v Sloveniji.

Gospodarska: Šolski vrtovi. — Ekskurzija na sadno razstavo na Grmu. — Vrtnarstvo. — Nadzorstvo šolskih vrtov. — Vrtnarstvo in sadjarstvo v Mežiški dolini. — Vzreja semen in rentabilneta šolskega vrta. — Ureditve šolskih

vrtov v ptujskem okraju. — Praktična navodila za poslovanje v gospodarskih organizacijah. — O načelnih vprašanjih kmetijskega pouka.

Vzgojeslovna: Laž doma in v šoli. — Načela samovlade pri kolektivnem vzgojevanju. — O narodni vzgoji in oš. šoli. — Nekatera važnejša vzgojna vprašanja v povojni dobi. — Pomen prave taktike pri vzgoji dece v šoli in z ozirom na idejno vodstvo mladine. — Vzgoja domovinske ljubezni. — Vzgoja nacionalnega in državnega čuta.

Zgodovinska in zemljepisna: Sedma obletnica bojev v Dobrudži. — Potovanje po Dravski dolini z demonstracijo skioptičnih slik. — Iz humske zgodovine. — O Prekmurju. — Rusija. — Umik skozi Albanijo. — Spomini na počitniški izlet. — Iz ujetništva v Rusiji. — O nastanku in razvoju trga Vitanje.

Prirodoslovna: Kako vzbujati čut za naravo in njeno lepoto. — Razvojna teorija in šola. — O postanku svetovja. — Biološki razvoj živalstva.

Iz filozofije: Moralno dobro in zlo. — Bistvo fantazije in njen pomen. — O duševni svobodi. — O etiki.

O šolstvu: Osnovno šolstvo v Primorju. — Težave osnovnošolskega učiteljstva v Rusiji ob prevratu. — Produk-

članov na zborovanjih vedno navzočih 1380. Povprečno torej je bilo od 73 društvenih članov navzočih 51.

Procentualno je označiti obisk zborovanj z 69%.

Vzroki, da ni bil obisk večji, so različni. Okrajji so preobširni, zato so vremenske in terenske razmere često krive odsotnosti članstva, kar je jasno videti iz statistike mest, kjer so člani bolj skupaj, da je bil tam tudi obisk boljši.

Zanimivo je tudi, da so manjša društva imela boljši obisk od obsežnejših, kar bi vsekakor govorilo za razdelitev teh društev, ki so sedaj sestavljena na podlagi političnih okrajev, po sodnih okrajih. Seveda je treba pri tem tudi pomisliti nekoliko na bodočo razdelitev šolskih okrajev.

Uspešno so tudi delovali krožki, ki jih je ustanovilo Krško in Logaško učiteljsko društvo in tudi obisk in število predavanj nam kaže o nujni potrebi ustanavljanja stalnih takih krožkov tudi pri drugih obsežnih društvih, če hočemo naše kulturno gibanje čim višje dvigniti. Nič ne de, če se s tem zoži krog poslušalcev, je pa debata tem plodnejša in živahnejša in udeležba tem točnejša, ter spravimo s tem čim več članov k aktivni udeležbi.

Najbolj bi se pa obisk na društvenih zborovanjih dvignil s točno evidenco in legitimiranjem navzočih članov. Tudi čas za to se ne sme smatrati za izgubljen, če s tem dvignemo aktivnost članstva.

Predavatelji.

Predavateljev je bilo v prošli seziji več učiteljev nego učiteljic, poleg tega tudi nekaj predavateljev izven stanovskega kroga.

Učitelj je nastopil kot predavatelj in poročevalcev 125, medtem ko učiteljic 14 in predavatejev izven stanovskega kroga 12.

Vsega skupaj je torej poročalo 151 oseb pri zborovanjih, kar je še vedno majhno število pri 2500 članih.

Nekateri so predavali po večkrat in pri večih društvih, n. pr. Tomažič, Lichtenwallner, Ločniškar, Brglez, Strigel, Mavrič, Tiran, Kosin, Pulko, J. Levstik, Gabrovšek, Möderndorfer, D. Humek, V. Rode, Osterc, P. Flerč, Stopar, Vrečko, Kontler, Cvetko, Černež, Mrovlje, Čopič, Hren, Vittori, Gnus, K. Štravs, Doljak, Vl. Požar, Ciril Petrovec, A. Berce, Iv. Dimnik, H. Šumer, R. Dostal itd. Posebno tov. D. Humek je sistematično predaval na osmih krajih, za njim je bil najštevilnejši tov. P. Flerč, Lichtenwallner, Hren in Mrovlje.

Ta predavanja, ki so se vršila pri večih društvih, pomenijo nekaj začetek v sistematiki našega dela.

Od učiteljic so se več udeleževale tov. Godčeva in Bračičeva.

Od gostov - predavateljev se je v prošli seziji posvetil predavateljstvu posebno prof. dr. Veber, ki je obdelal polje filozofije in psihologije in dr. Korun, zdravnik, ki je posebno posvetil pozornost šolskemu zdravstvu in higijeni.

Krog predavateljev bi se pa dal še mnogo dvigniti. Mnogo je članov in članic, ki so se poglabili v ta ali oni znanstveni študij, a se ne udeležujejo nikjer. S tem, da ne razširjajo svojih pridobitev v stanovskih vrstah, kažejo, da ne ume-

vajo ekonomične in popolne izrabe svojih energij in časa, ki so ga položili v svoj študij.

Oni okoristijo z znanjem le sebe, ne da bi — več kot s svojo osebnostjo — skušali okoristiti z dobrinami znanja celoto.

In tudi nečlanov se ni kot predavatelj principielno izogibati, ter se jih je prav pridno posluževati, da čimvišje dvignemo, izpopolnimo in razširimo naš celokupni nivo.

Z nečlani, predavatelji - strokovnjaki pridemo lahko do sistematike predavanj in do delovanja po vsaj delnem načrtu.

Neobhodna potreba bo v tem oziru nekaka evidenca predavateljev in polj, ki jih obvladajo in obdelujejo. Predvsem pa je dvigniti še višje število predavateljev tudi v lastnih vrstah.

Imena predavateljev v preteklem šolskem letu so razvidna iz seznama v »Listku«.

Teme predavanj.

V šolskem letu 1923/24. se je predavalo v področju Pov. UJU — Ljubljana o 167 različnih temah. Tema predavanj so bila iz različnih področij, in sicer: 32 pedagoško - didaktičnih, 13 o šolstvu, 17 stanovskih, 12 programatičnih, 6 literarnih, 5 organizacijskih, 9 gospodarskih, 8 vzgojeslovnih, 9 zemljepisno - zgodovinskih, 4 prirodozlovnih, 4 filozofska, 4 zdravstvena, 14 o izvenšolskem delu učiteljstva, 17 splošne vsebine in 16 sistematičnih različnih tem pri raznih društvih.

Naslovi in vsebina predavanj je razvidna iz naslovov, ki so navedeni spodaj v »Listku« po gorenjem razporedu.

V kvalitativnem oziru lahko trdimo, da se je delovanje društev tudi dvignilo. Napravili so se prvi koraki k sistematični gojitvi predavanj, dasi se predavanja še vedno niso vršila po kakem gotovem programu. Ako bi imeli še v tem oziru enotno vodstvo, ki bi usmerjalo tozadevno naše kulturno stremenje in delovanje, bi izdelalo enoten izobraževalen načrt in bi angažiralo ljudi za sistematična predavanja iz raznih polj v ciklusu pri vseh društvih, bi se tozadevno delovanje še bolj dvignilo in poglobilo.

Naslovi predavanj nam kažejo, da se je posvetilo v prošlem letu večjo pozornost tudi teoretični pedagogiki, dasi praktična pedagogika še vedno prevladuje. Ponoviti moramo lansko našo tezo, da bomo na pravi poti, ko bomo prepustili praktično pedagogiko lokalnim in okrajnim konferencam, kjer ta predavanja lahko pomnožimo in pospešimo, razprave na društvenih zborovanjih pa posvetimo teoretični pedagogiki, in pri tem študirajmo moderne smeri. Dasi so stopila splošna socialno - izobraževalna vprašanja že precej v ospredje in se je s tem napravilo prvi korak k racionalnemu dviganju celote z ozirom na moderne smeri splošne izobrazbe, smo še preveč zabubljeni samo v strokovna vprašanja ter še preveč preziramo enotno orientacijo v splošnih javnih vprašanjih.

Splošna: O narodnem quodlibetu. — Kavčuk dobava in tehnična uporaba, z ekskurzijo v tovarno Vulkan. — O »školičih«. — Stenske table. — Izpopolnjevanje novih šolskih in osebnih popisnic. — Nacionalizem, kozmopolitizem in rodoljublje. — Prvo potovanje učit. F. S. — Kako si ustvarimo knjigo-domovnico domačega okraja. — Kolekovanje šolskih listin. — Matični listi in izkazi. — Učitelj-voditelj. — Doživljaji češkega prostovoljca. — Vsesokoški zlet v Pragi in o obleganju Verduna. — Sokolska ideja in učiteljstvo. — Najvažnejše določbe zakona o taksah s posebnim ozirom na prosveto. — O ženskem vprašanju dru- god in pri nas. — Nekaj o papirju, tisku in časopisju.

Predavatelji:

Učitelji: Ivanetič, Pirnat, Koželj, Ločniškar, Mervič, Alt, Fran Karbaš, Klemenčič, Tomažič, nadz. Lichtenwallner, Rozbaud, Strigl, Brglez, Mavrič, Črnagoj, Tiran, Toman, Gole, Lovše, Lazar, Rob. Ivanuš, Jurko R., Skubic, Kosin, Krajnek, Pulko, Widmoser, Fran Luznar, Pelko, J. Levstik, Luzner G., Šega, Fr. Zupančič, Vrečko, Šerbec, Kaf-fou, J. Vrbič, Iv. Gabrovšek, Ad. Rozina, Mlačnik, Močnik, Möderndorfer, Kuhar, Mihev, Šimon, Mencin, Zdošek, D. Hu-

in vendar bi to homogeno gledišče bilo v stanu dvigniti našo socialno pozicijo v narodu, ki trpi sedaj ravno zaradi nenotne orientacije v splošnih javnih vprašanjih in modernih smereh.

(Dalje prih.)

Naše narodno prosvetno delo.

Delovanje za odraslo mladino.

—poš Vurberg. Dne 5. vinotoka je priredila tukajšnja šola krajevno sadno razstavo pod vodstvom šolskega upravitelja. Z razstavo je bilo združeno poučno predavanje državnega ekonomista g. Zupanca in domačega šolskega upravitelja. Pri tej priliki se je sporazumno s preizkušenimi sadjarji določil priporočljiv lokalni sortiment jabolk in hrušk, kateri obsega le četrtno razstavljenih vrst. Goji se naj manj vrst, a te tembolj intenzivno. S to razstavo in predavanjem, kakor tudi s poučnim tečajem deškega mladinskega kluba, ki je trajal 15 mesecev, se je pripomoglo mnogo k temu, da se bode sadjarstvo v tem okolišju moglo povzpeti do stopnje, kakoršno zahteva razum in praktično sadjarstvo. Dne 12. oktobra so sadno razstavo posetili tudi tovariši(ice) iz Sv. Martina, Sv. Barbare, St. Janža na Dravskem polju in iz Žitečke vasi. Pri sadni razstavi je v veliki meri sodelovala grajščinska uprava po agilnem ekonomu Keglu, tovariš Gselman, nadučitelj v p. in nekaj domačih kmetov. Za prihodnje leto se pripravljajo na šoli poučni tečaj z dekliskim mladinskim kmetijskim klubom, kjer bi se predvsem poučevalo perutništvo, domače vrtnarstvo in praktična uporaba povrtnin. Ako še omenimo, da so se na šolskem odru priredile v tekočem letu tri mladinske igre z enim roditejskim sestankom, smemo trditi, da je šola tudi na izvenšolskem prosvetnem delovanju storila, kar se je storiti zamoglo.

Gospodarsko delovanje.

—pg Razstava ženskih ročnih del v Guštanju. Dne 18. in 19. oktobra se je vršila v guštanski šoli sadjarska in vrtnarska razstava. S to razstavo je bila združena tudi obrtna razstava in razstava ženskih ročnih del. Pod lepo ovenčano sliko kralja Aleksandra so bila okusno razgrnjena ženska ročna dela. Razstavljena so bila ženska ročna dela, katera so izvršila učenke guštanske šole v minulom šolskem letu. Videli smo lepe namizne prte in prtičke, okrašene z narodnimi motivi in vbodi, pa tudi zavese, stenske preproge, blazince, perilo in torbice v različni tehniki vezenja. To vse so bili izdelki učenek višjih razredov. Pa tudi deklice nižjih razredov so se postavile — opazili smo njih kvačkane vzglednice ali vzornice, jopice in čepice. Omeniti moramo, da smo videli precej izdelkov v lepi rišelj vezenini, pogrešali pa smo pletenje in zaznamovanje. Najboljše učenke naj se le nauče tudi rišeje vezenino, najpotrebnejše pa je za naše deklice, da znajo pletiti nove in podpledati raztrgane nogavice, zakrpati in popravljati staro perilo. Če mogoče naj se nauče tudi prikriti si perilo. Pletenje in šivanje je pač najvažnejše, ker

to bodo deklice posebno potrebovale v vsakdanjem življenju. Vse, kar se dela, bodi kakorkoli uporabno. Posebno važen je pouk v ženskem ročnem delu za tiste deklice, katere stopijo iz šole takoj v službo, kajti spretna deklica je dobrodošel posel vsaki gospodinj. S tem seveda nikakor ne mislim krajšati zasluge, ki jih učiteljice imajo za pripravo in ureditev razstave, samo opozorim, da se pri prihodnji tudi v tem oziru pokaže spretnost. Mnogo lepega nam je nudila ta razstava, učenke in učiteljice so pokazale, da so dobro porabile čas in bile prav pridne v izdelovanju ženskih ročnih del. Mnogoštevilni obisk iz trga in okolice je pa tudi pričal, da se ljudstvo zanima za napredek v šoli.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Hum pri Ormožu. Pred šolskim sklepom je priredilo tukajšnje šolsko vodstvo poučni izlet v Čakovec. Udeležili so se ga učenci vseh treh razredov s svojim učiteljstvom. Pešhod v Ormož — od tam z vlakom do Čakovca v posebnih vozovih. Presenetljivi prizor pri vstopu v vlak in med vožnjo za tiste, ki so se prvič vozili po železnici. Učiteljstvo osnovne šole v Čakovcu nas je preprijazno sprejelo, utaborilo v šoli in nas vodilo po mestu. Ogledali smo si stari grad Zrinskega, njegov spomenik, šole, cerkev (relikvije sv. Vincencija), učiteljske s krasnim vrtom, tovarno za barvanje platna, tiskarno v obratu — tu so otroci dobili spominske slike. V šoli počitek — obedovanje, petje, igre. Vrnili smo se po isti poti srečno na domove. Izlet je vsestransko dobro uspel. Otroci so spoznali prirodne kraje, videli nove kraje, prebivalce in novosti. — B. R. N.

—po Jezero. Na Vidov dan smo imeli lepo uspelo šolsko veselico. Udeležba: nabito polna šolska soba, Gmotni uspeh 300 Din. Na vzporedju so bile sledeče točke: 1. Govor učenke, 2. Lažniva Milena (igra v 2. dejanjih), 3. Na goro, na goro (petje), 4. Oba junaka (prizor), 5. Popis krave, 6. Hej Slovani (petje), 7. Pripovedka o nosku (prizor), 8. Cici-ban (deklamacija), 9. Ave Marija (prizor v gozdu s petjem pred Marijinim kipom), 10. Govor učitelja o pomenu Vidovega dne, 11. Bože pravde. Vse pevske točke so izvajali otroci triglasno.

Naša kulturna organizacija.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s Kranjsko učiteljsko društvo, 4. junija 1924 v Kranju. Od — članov navzočih —?

Učitelji in narodno - prosvetno delo, predaval tov. Lovše.

Vzgoja domovinske ljubezni, predavala tov. Šavnikova.

Vzgoja nacionalnega in državnega čuta, predaval tov. Mahkota.

—s Celjsko učiteljsko društvo, 14. junija 1924 v Celju. Od 134 članov navzočih 105.

O književnosti za mladino, predaval tov. Fr. Roš.

O zasilem načrtovanju geometrijskih likov brez trikotnih črtal in šestil, predaval tov. Pristovšek.

—s Konjiško učiteljsko društvo, 14. junija 1924 v Vitanju. Od 57 članov navzočih 39.

O nastanku in razvoju trga Vitanje, poročal tov. Golež.

—s Gornjegrajsko učiteljsko društvo, 16. junija 1924 v Gornjem gradu. Od — članov navzočih 85%.

O duševni svobodi, predaval tov. Zemljič.

O šolskih knjigah, razgovor.

—s Slovenjebistriško učiteljsko društvo, 20. septembra 1924 v Slovenski Bistrici. Od vseh članov odsotnih 9 članov.

O položaju in stanovskih zadevah, poročal tov. L. Jelenc.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Tomažič.

O izletu F. S. na Plitvička jezera, poročala tov. Hribarjeva.

—s Radovljško učiteljsko društvo, 4. oktobra 1924 na Jesenicah. Od — članov navzočih —?

O sokolstvu s posebnim ozirom na učiteljski stan, predaval dr. Obersnel.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Iv. Šega.

O glavni skupščini UJU, poročal tovariš D. Hude.

—s Gornjegrajsko učiteljsko društvo, 11. oktobra 1924 na Rečici. Udeležba 72%.

Poročilo o pokrajinski skupščini UJU, podal tov. Pulko.

tivna šola. — Karsen: Die neue Schulreform in Deutschland. — Bistvo in pomen produktivne šole in pot do njenega uresničenja. — Novi šolski zakon. — Notranja reforma našega šolstva kot prva potreba sedanje dobe. — Delitev šolskih oblasti v Sloveniji. — Kako začeti z delovno šolo. — Kronika Kebeleske šole. — Waldorfska šola in pedagoška načela. — O poslu, odgovornosti in nagradah šolskih voditeljev. — Načelno stališče z ozirom na šolsko unravo.

O izvenšolskem delu učiteljstva: Učitelj kot zdravnik. — Javne šolske knjižnice in njih pomen. — O mladinskih knjižnicah. — O kulturnem proučevanju našega naroda. — Postopanje pri izvenšolskem prosvetnem delu. — O pomenu mladinskih odrov. — Smernice in načrti prosvetnega dela. — Pomen udeleževanja učiteljic izven šole. — Prosvetno udeleževanje učiteljic. — Pomoč ljudstvu v poljudnih pravnih zadevah. — Udeleževanje v organizacijah izven šole. — Sokolstvo. — Zaščita matere in dece. — Učitelj in narodno prosvetno delo.

Iz zdravstva: Predznaki, simptomi, infekcija raznih nalezljivih otroških bolezni. — O šolski higijeni. — Higijena šolskega poslopja. — Prva pomoč v nezgodah.

res sprejela z velikim upom, obljubivša mu dobro plačo, dnevnicu in vozarino po železnici. Dasi sam posestnik, je zapustil dobro službo oskrbnika, stopil v službo tuje glavnice, koje namen je, naš narod gmotno izkoriščati ter slabiti naše zavarovalnice.

Ta naš upokojen tovariš potuje sedaj kot novo imenovani oblastni nadzornik tuje zavarovalnice po mariborski oblasti iz kraja v kraj, vabeč učiteljstvo, naj prevzame zastopništvo »Uniona«, hvall njene izmišljene vrline, graja po krivici našo »Slavijo« in vse ostale zavarovalnice, slika lep zaslužek itd. ter nagaja, da se čuti v svojem novem poklicu tovariša, zato ponudi agenturo najprej tovarišem, šele potem bo snubil druge. Ko bo nabral kakih 100 zastopnikov, hoče otvoriti v Mariboru posebno pisarno, nastaviti v nji svoje odrasle otroke. Je sicer hvaljevredno skrbeti za svoje, se dvigati v človeški družbi na višjo stopnjo, toda to se ne sme nikdar vršiti na račun ali celo na škodo narodovega gospodarstva. Gospodarsko zavedni učitelji ga opozarjajo na to ter ga celo svare, naj ne jemlje mariborskim bednim družinam, ki čakajo že več let v podstrešnih stanovanjih na izboljšanje svojega položaja, s francoskimi zlatniki boljše stanovanja, toda on ti odgovori: Če nočeš ti, bode pa kdo drug dejal zaslužek v žep.

Težko je grešil oni učitelj, ki se je za svetovne vojne vdinjal Avstriji za priganja slovenske mladine v vojskino nenasitno žrelo v obliki mladinskih strecev samo zato, da je postal sam rezervni stotnik ter se dokopal pri vojaštvu do oskrbnika ujetniškega taborišča, kjer si je nakopičil gmotnega dobička. Te časti in pridobljenega premoženja se drži kri našega naroda. Enako težko greše po vojni tudi oni, ki odvrčajo sorojake od domačega podjetja ter snubijo, najemajo, vdinjajo in upregajo narod v korist tuje glavnice, zato da bi pomnožili svoje premoženje oziroma si izboljšali svoje gmotno stanje, tega dvomljivega poboljšanja se bodo nečastno držale srage narodovega gmotnega zaslužnja.

Je sicer neizogibno, da se v Jugoslaviji zatekamo k tuji glavnici, toda le tam, kjer nimamo svoje. Ker imamo v zavarovalni stroki svoje slovenske zavarovalnice, ni tu prav nobene gospodarske potrebe se vdinjati in služiti tuji glavnici, nasprotno, pri nas obstoji potreba se izogibati z vsemi štirimi tujevcem ter pobijati tuje zavarovalnice tudi, če so si nadelili krinko »Jugoslavija«, kakor je to storila graška »Wechselteitge« in še več drugih. Kdor že delati na tem polju ter si izven šole kaj pridobiti, naj se ponudi zavarovalnici »Slaviji«, ki da za izvršeno delo lepe odstotke, ob intenzivnejšem delu tudi stano plačo. Vsi oni, ki so iz nepremišljenosti morebiti že podali roko k temu protinarodnemu delu, naj odpovedo pogodbo, a vseh nas je sveta dolžnost, svariti naš narod pred kakršnimkoli zavarovanjem pri tujih zavarovalnicah.

Vsak učitelj in učiteljica ostani ne samo v mišljenju in čuvstvanju, temveč tudi v dejanju veren sin, zvesta hči svojega naroda v vseh okolištinah, t. j. tudi v stiskah in nadlogah. Trdni značaji se ravna po načelih, slabi pa kolebajo in se uklonijo že iz gole sebičnosti po barvani vabi. Volja naša bodi vedno v skladu s potrebami naroda in države. Moram, hočem ostati dober narodnjak in dober državjan, odklanjam vse, kar nasprotuje temu načelu, zato naj ne služi noben učitelj in učiteljica nikdar in nikjer tuji glavnici.

Naša gospodarska organizacija.

—g Ogrambni sklad. Čop-Potočnik Uršula, Zg. Šiška, 10 Din. Blagajniško stanje po II. izkazu 483.31 Din, skupaj 493.31 Din.

—g Darila za »Učiteljski konvikt«: Julij Mayer, nadučitelj v Zg. Tuhinju, mesečni prispevek za november t. l. 5 Din; učiteljski zbor v Kostanjevici mesto vencev na grobove umrlih tovarišem: Dimnik, Grlica, Burnik, Delinšek in Hladnik-Berdan 90 Din; v počestčenje spomina pok. tovariša in sošolca Ivana Cerarja darujejo: Albert Sič, Pavel Goriup, Vendelin Sadar, Edv. Bohinec in Rudolf Horvat st. 10 Din, skupaj 50 Din. — Za Ganglov kamen: Iva in Drago Fakin iz Telč, ker se nista mogla udeležiti krožkovega zborovanja v Št. Rupertu 11. oktobra t. l., 20 Din. Skupna letošnja darila znašajo 24.697 Din 50 p. Vsem darovalcem prirčna hvala!

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjigarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, šte. 6.

Iz založbe Učiteljske tiskarne.

Ocene.

— Narodne pripovedke iz Mežiške doline. Zbral Vinko Möderndorfer. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 28 Din.

Knjiga je zelo bogata na raznovrstnosti vsebine in obsega 52 pripovedk, ki so zanimive tako za preprosto ljudstvo, kakor za otroke, ker so vzete iz naroda. Že v naslovu pove, da jih je pisatelj zbral med narodom, v Mežiški dolini. Pisana je vsebina: od bajk in pripovedi o povodnem možu, do zgodovinskih anekdot iz turških časov in o zakleti graščakinja, o kateri otroci tako radi slišijo — tako raznovrstna je vsebina. Möderndorferjeve pripovedke so lep donesek k izpopolnitvi narodnega blaga in jih bo ljudstvo rado čitalo prav zaradi tega, ker so iz ljudstva zbrane. Tudi povestice o skratih bodo zanimale otroke in starše. Prav prikladno darilnice bo knjiga sedaj za Miklavža in jo toplo priporočamo tudi za šole in knjižnice.

—k Rabindranat Tagore: Gitandžali (Žrtveni spevi). Preložil iz angleščine Alojz Gradnik. Izdala in založila »Učiteljska tiskarna«. — Cena trdo vezana Din 28. V platno vezana Din 32. Poleg »Vrtnarja«, knjige ljubezni, je ta zbirka najboljši biser Tagoreve poezije. To niso več pesmi, ampak psalmi. Ob znožju svojega Boga sedi pesnik in omamljen od razkošja in sreče poje o neizreklivi radosti, da ga sme ljubiti, mu služiti in živeti v njem. To njegovo ganotje je tako pristno in globoko, da pridobi mahoma bralca z neodoljivo silo svoje priprostosti in iskrenosti. Ne z razumom ampak le s čustvom je mogoče uživati te verze, v katere je izlil Tagore vso kri svojega srca in ki so priklili iz najtišjih in najtanjih globin njegove duše. Zato vplivajo tako elementarno na človeka in tako si je tudi tolmачiti neobičajni uspehi, ki ga je dosegla knjiga, ko je bila prevedena na angleški jezik: pesniku je bila prisojena Nobelova nagrada.

—k Islandska velika noč in druge povesti. Anatole le Braz, prevedel P. V. B. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 149. Cena elegantno vezani knjigi 30 Din.

Pod gornjim naslovom je nanizal prevajalec najlepše povesti iz francoskega, špansko-ameriškega in angleškega slovstva. Gotovo je, da dominira le Braz-ova »Islandska velika noč«, ki je na čelu in po kateri je izbran naslov celotni zbirki. Iz francoskega slovstva je vzel le Braz, ki je znan po svojem delu in posvetilu tega ožji domovini Bretaniji; Lemaitre, delaven na polju pesništva, dramatike; Frapiré, živahen opisovalec in silno izrazit, do Robenbaha, ki je simbolist in opisuje v svoji prozi in poeziji mistično žalost pokrajini, o katerih sanja v svojem domotju. Od špansko-ameriških pisateljev je vzel Tomsona, zastopani so pa tudi Nervo, Gutierrez Najera in Gomez Carillo s prav mičnimi delci. Od angleških je vzel Hearn, katerega dela so se širila širom Evrope, ki je z njimi spoznala, kakšen je v resnici daljni vzhod. Človek z užitek čita vse povestice in knjigo priporočamo vsakomur, ki se hoče zabavati in imeti užitek s čitanjem. Knjigi je dodan tudi »Slovstveni do-datek«, ki vsakogar prav spretno hkrati uvaža tudi v tujo literaturo.

Fran Erjavec: Afriške narodne pripovedke. Ljubljana, 1924. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 149. Cena 28 Din. — Narodne pravljice niso le za mladino najtežnejša duševna hrana, temveč tudi za odraslega nadvse zanimivo čtivo, kajti nikjer se ne izraža mišljenje in čustvovanje kakega naroda v tako pristni in neposredni obliki, kakor v narodnih pesmih, pravljicah in pripovedkah. Iskreno moramo biti zato hvaležni podjetni Učiteljski tiskarni, da je začela zadnja leta sistematično izdajati pravljice različnih narodov, kakor jih imajo tuje literature že davno. To pot so izšle velezanimive afriške narodne pripovedke v spretnem Erjavčevem prevodu, ki je znan že po svojih prevodih srbskih in kitajskih narodnih pripovedk, izšlih v istem založništvu. Skupno je nanizanih štirideset, jako srečno in sistematično izbranih pripovedk, ki nam v naši literaturi prvič odkrivajo bujno duševno življenje primitivnih narodov pod vročim afriškim solncem. Prevod je vseskozi gladek v preprostem pravilnem jeziku in slogu in tudi zunanja oprema je lična, kakor smo jo pri tem založništvu že vajeni, zato smo uverjeni, da bo po zbirki z užtkom segalo mlado in staro.

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ zboruje v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. ob 10. uri v šoli v Kozjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o pokrajinski in glavni skupščini UJU. 4. »Einsteinova teorija relativnosti«, poročilo tov. Hernausa. 5. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 22. novembra 1924 ob 10. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Došli dopisi. 3. »Vzgojno delo osnovne šole«, predava tovarišica Katka Bercetova. 4. »Tja in nazaj, spomini na Dubrovnik«, podava tov. Ant. Strigl. 5. Iz vprašalne skrinjice. 6. Slučajnosti. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor, ki se nadeja, da bode prosvetni oddelek za Slovenijo ugodil društveni prošnji glede pouka prostega dne za udeležence.

Pristopite k »Jugoslovanski Matici«!

Poročila:

+ BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v soboto 11. oktobra t. l. v Dobilčah pri Črnomlju.

Predsednik pozdravi tov. nadzornika g. Lukežiča, nove člane in ostale.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Poročilo predsedstva. Spominja se umrlega tov. nadučitelja v pok. g. Burnika in učiteljstvo mu stoji zakliče: »Slava!« Nadalje se spominja umrlega našega delavnega tovariša g. J. Dimnika in učiteljstvo mu stoji zakliče »Slava!« V počastčenje njegovega spomina darujemo za »Učit. konvikt« 1000 Din (vsak član à 10 Din, ostanek društvu). Tudi k »Podpornemu društvu učiteljskihnikov« pristopi naše društvo kot ustanovni član z zneskom 1000 Din (vsak član 10 Din, ostanek društvu).

Dopis »Zveze kulturnih društev Ljubljana« radi ustanavljanja »Ljudskih knjižnic« se sprejme na znanje.

Poročilo delegatov drž. skupščine (objavljeno že v našem listu).

Predavanje. Tov. Slavko Mrovlje o potovanju po Srbiji. V svoje zanimivo predavanje je vpletel vse zgodovinske momente skupno z gospodarstvom, oziraje se na zemljepis. Povedel nas je v Zg. Niš, v Čačku, Skopje, na Kosovo polje in prekrasno vožnjo po Donavi od Prahovega do Beograda. Tudi slike iz potovanja so bile zanimive!

Tov. predsednik se mu zahvali s pripombo, naj bi bilo število članov F. S. še večje kakor lansko leto!

Občni zbor učit. P. F. S. v Beli Krajin. Tov. Mrovlje poda kratko tajniško in blagajniško poročilo. — Po absolutoriju je izvoljen stari odbor. — Tovariš Mrovlje prosi, da člani poravnajo članarino o pravem času.

Slučajnosti. K »Učit. samopomoči« pristopi mnogo tovarišev(ice). — Tovariš Zagažen apelira na navzoče, da se polnoštevilno udeležijo ustanovnega občnega zbora podružnice SPD. — Prihodnje zborovanje 8. novembra, ob slabem vremenu v Metliki, ob lepem na Suhorju.

Po končanem zborovanju smo si ogledali Dobilče in Maveren. Ob petju nam je hitro minil čas. Pri drugem zborovanju pričakujemo vse tovariše(ice) našega okraja; kdor se ga ne udeleži, se mora opravičiti. Do svidenja 8. novembra polnoštevilno!

+ ZBOROVANJE »TRŽIŠKEGA KROŽKA«. Tržiški krožek je zboroval 11. oktobra t. l. v Št. Rupertu ob udeležbi 29 članov, 4 člani so opravičili svojo odsotnost. Eno kolegino, ki dosledno ne prihaja k našim zborovanjem, se sklepe izključiti, če je tudi prihodnjič ne vidimo v svoji sredi.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče člane. Spomni se tov.: Demšarja, Zora in Ivančičeve, ki so bili prestavljeni in so svoj odhod javili predsedniku, kakor tudi pred kratkim umrlih tov.: Grlica in Dolinška.

Referiral je to pot tov. M. Brezovar iz Št. Ruperta: »Moje potovanje v in iz Dubrovnika ter o poteku IV. glavne skupščine UJU v Dubrovniku v dneh 24. in 25. avgusta 1924. Za krasno predavanje se mu v imenu vseh hvali tovariš predsednik.

Praktičen pouk o sadjarstvu in čebelarstvu nam je na svojem vzornu urejenem vrtu podal tov. ravnatelj Lunaček, ki ga je žal, radi pičlo odmerjenega časa, moral skrajšati.

Isti prečita resolucije šmarsko-rogaškega okraja in doda kot 5. točko: Ker okr. šol. sveti nimajo več pravice nastavljanja v svojih okrajih provizoričnih moči, naj skrbi prosvetna uprava, da se pravočasno nastavlja učiteljski naraščaj, kakor tudi za to, da ne bomo imeli že začetkom leta toliko vakantnih mest.

Resolucije so sprejete in oddane okr. učiteljskemu društvu.

Izstop dveh tovarišev iz društva se vzame brez solz na znanje, pač pa se jima za vedno zapro vrata našega društva.

Ker slučajnosti ni bilo, smo si, po pozdravu nove kolegije in slovesu od v Zagreb odhajajočega tov. V. Rojca, obljubili, da se vidimo v januarju v Mokronogu, Referenti so določeni.

Zborovanja se je kakor navadno udeležil naš priljubljeni, v pokoi odhajajoči g. nadzornik Lj. Stiasny, od katerega se je učiteljstvo pri obedu ponovno prirčno poslovilo.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 8. oktobra 1924 v Kamniku. Navzočih je bilo 52 članov in članic.

Otvoritev in poročila. Predsednik Tomo Petrovec je otvoril prvo zborovanje v novem šolskem letu s pozdravom vsem navzočim ter izrazil svoje veselje nad veliko udeležbo članstva. Prav posebno pa je pozdravil navzočega poverjenika UJU tovariša Luko Jelenca. Nato je prebral došle dopise. Ker se ni poravnala vsa članarina, se članske izkaznice še niso razdelile.

Tovariš predsednik je nadalje razpravljajal o položaju, v katerem se sedaj nahaja učiteljstvo. Sedanji režim je odstranil višjega šolskega nadzornika Ganga, moža, ki je uporabil vse svoje moči v dobrobit učiteljstva. Napredno učiteljstvo, katerega velik del je preizkušen v bojih še iz prejšnjih časov, se bo sklenilo še v trdnejšo falango. Še trdnejše se oklenimo organizacije — dvoživk ne potrebujemo in ne maramo.

Tovariš Luka Jelenc se je nato zahvalil za pozdrav. Omenil je, da je z velikim veseljem prihitel na zborovanje našega društva. Nadalje je razložil pomen podpornega društva za učiteljski naraščaj ter vabil navzoče k pristopu v to društvo.

Zapisnik zadnjega zborovanja se je prečital in odobril.

O državni skupščini UJU v Dubrovniku je zelo zanimivo poročal tovariš Janko Toman. Predlagal je tudi, da naj društvo znesek 1000 Din, katerega je on odklonil za povrnitev potnih stroškov v Dubrovnik, daruje podpornemu društvu za učiteljski naraščaj.

Slučajnosti. Kamniško učiteljsko društvo je soglasno sprejelo protest glede nasilja prosvetnega režima.

Prosvetni oddelek v Ljubljani vpraša društvo sledeče:

1. Ali morejo biti izkazi o napredku spisani za vse otroke in tudi za tiste, ki niso prinesli koleka in niso oproščeni?

2. Kakšen je postopek glede kolekovanja izkazov o napredku, ako otrok enkratno sredi svoje šolske dolžnosti zahteva izkaz o napredku?

3. Ali smejo šolski upravljavci sprejemati nekolekovanca zdravniška spričevala, ki so za uradno uporabo?

4. Minister prosvete naj odpravi kolekovanje naznanil in izkazov na osnovnih šolah.

Poverjenik za pobiranje članarine za podporno društvo učiteljskega naraščaja je tovariš Julij Cencič v Kamniku.

Sklenilo se je, da se vrši prihodnje zborovanje v Radomljah.

+ MARENBERŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 1. oktobra 1924 v Vuzenici. Navzočih 19 izmed 33 članov.

Tov. predsednik pozdravi vse navzoče prav prirčno ter obžaluje, da se nas je zbralo tako malo število. Pičla je vrsta onih, ki so si v svoji stanojske dolžnosti, ki prihajajo redno k zborovanju, ki se ne ustrašijo vremena in poti. Opaža se, da manjkajo vedno eni in isti in da odsotni niti ne čutijo potrebe se vsaj pismeno oprustiti. Edino tovariši iz Ribnice in tov. Bitenc iz Št. Primoža so bili izjema. Vsem mlačežem naj bi bili le vzgled delavci, ki so pri svoji organizaciji za dušo in telesom. Upajmo, da se vzdravimo vsi zaspanci ter se trdneje oklenejo naše organizacije, katere nam je že mnogo pripomogla.

Med zborovanjem je prihitel med nas okr. šol. nadzornik gospod Miloš Grmovšek, da se poslovi od nas, ker odhaja na novo službeno mesto. Tovariš predsednik se poslovi v imenu vsega učiteljstva. Gospod nadzornik se zahvali za poslovljene besede ter nas zagotavlja, da mu je postalo bivanje med nami prijetno in da se prav težko loči od nas. Obljubi nam, da nas ohrani v dobrem spominu. Povdarjal je v svojem govoru, da je naše delo v nelahkem obmejnem kraju že rodilo dobre sadove. Polagal nam je na srce narodno in državljansko vzgojo, katere je zlasti v teh ogroženih krajih tako zelo važna. Slednjič se poslovi od vsakega posameznika prav prirčno.

Nadalje se poslovi tov. predsednik s prirčnimi besedami od tov. S. Vihra, ki je stopil v pokoj kot vzoren učitelj in vzgojitelj ter prirčen tovariš. Bil je vedno mož dela, za katerega veljajo v polni meri Gregorčičeve besede: »Življenje naj bode ti deaven dan!«

Navzoči se spominjajo rajnega šol. ravnatelja tov. Jak. Dimnika, ki je nenadoma preminul 1. septembra 1924. Tov. predsednik oriše vsestransko delovanje rajnega tovariša na šolskem polju, pri vzgoji naroda in nesebično delovanje v prid naše organizacije ter pozove na-

vzoče, da zakličejo njemu trikratni Slava!

Končno omeni tov. predsednik, da zapušča naš okraj tov. Robič, ki je nastopil službo v Limbušu. Žal nam je, da odhaja, ker izgubimo z njegovim odhodom zvestega člana, dobrega tovariša in požrtvovalnega odbornika. Želimo mu v novem kraju vso srečo!

Poročila in predavanje: 1. Tov. Olga Knapičeva poda prav zanimivo in objektivno poročilo o pokr. skupščini v Krškem, za kar se ji izreče priskrba zahvala za ves trud. 2. Ker se naš delegat ni mogel udeležiti glavne skupščine v Dubrovniku, odpade tozadevno poročilo. 3. Predavanje g. dr. Pregla tudi izostane, ker je bil isti službeno zadržan. Voljen pa je predavati pri prihodnjem zborovanju, ki bi se vršilo v Vuzenici ali na Muti.

Resolucije in predlogi:

1. Društvo soglasno odobrava od društva poslan protest v Beograd o odstavitvi viš. šol. nadzornika E. Gangla.

2. Pov. UJU v Ljubljani se naproša za posredovanje pri prosvet. oddelku v Ljubljani, da upok. Ivanu Krajniku, nadučitelju v Breznu in Alojziji Helbl, učit. ž. r. d. na Muti vendar enkrat nakaže pokojnino ali vsaj akontacijo, ker sta že od 1. marca t. l. brez vsakih dohodkov. Oba sta že vposlala predpisane listine in se je že vsestransko urgiralo. Kje tiči vzrok, da imenovana čakata nestrpnost rešitve, ko so dobili pozneje upokojeni že polno pokojnino.

3. Povišice bi se morale po zakonu izplačevati 1. januarja oziroma 1. julija nazaj. Do danes še niso izplačane povšice, ki so že zapadle 1. nov. 1923. S 1. nov. 1924 bi že pripadala druga povšica, medtem ko še za lansko ni rešitve. Ker se razlike (od 1. oktobra 1923

do 1. maja 1924) ne izplačujejo, pa nam gre vsaj povšica od 1. maja dalje. Pov. UJU se poziva, da stori primerne korake.

4. V »Narodni Prosveti« in »Jutru« (št. 224.) je bil članek, ki je prinašal vest, da se v zadevi poročenih učiteljic v ministrstvu prosvete še ni storilo nikakih korakov, ki bi sploh razpravljali o odpravi krivic prizadetih poročenih učiteljic z državnimi nametščenci glede draginskih doklad. Ponovno se poziva pov. UJU, kakor vse prizadete učiteljske pare pri društvih, da ne odnehajo prej, dokler se ne store resni in odločni koraki za odpravo te velike krivice.

5. Za vdove po upokojenih učiteljih naj zadostuje, da predložijo za nakazitev vdovnine samo: 1. poročni list, 2. dokazila, da sta živela v zakonu skupaj, 3. mrtvaški list, 4. dekret možev upokojitve, 5. uradno potrdilo, da se vdova ni vnovič poročila ter 6. krstni listi zakonskih otrok, če imajo pravico do pokojninskih prispevkov, ne pa da se še vdovo obremenjuje z nepotrebnimi prilogi. Iz dekreta upokojenega moža je itak razvidno, kakšna vdovnina zaostali pripada. Pov. UJU naj se zavzame za odpravo te šikane.

6. Vsi navzoči, ki še niso člani »Učiteljske samopomoči« so prijavili pristop. Predlagatelju — tov. Womerju — se poveri izvršitev prijav.

7. Društvo želi, da se potrebna SUS kmalu realizira. Pov. UJU naj to koristno ustanovo podpira in gleda, da se to brž udeje.

8. Soglasno se sklene, da plača vsak član za vsako nenavzočnost pri zborovanju 10 Din v društveno blagajno. Izvzeti so oni, ki so na bolezenskem dopustu.

9. Sprejme se soglasno, da plača vsak član letno 2,50 Din za učiteljski naraščaj.

10. Navzoči so izrazili željo, da pošlje knjižničar okr. učit. knjižnice seznam knjig vsem šolskim vodstvom v okraju.

11. Ker se nihče ni udeležil Trstenjakove slavnosti, predlaga predsednik, da se nakaže šol. vodstvu na Humu mala vsota za Trstenjakovo knjižnico, ki se je tam osnovala. Soglasno se sklene poslati v ta namen 100 Din.

12. Sklene se, da pristopi naše društvo z enim deležem k »Učit. zdraviliškemu domu v Rog. Slatini«. Tudi tov. Widmoser se javi k pristopu.

Prihodnje zborovanje se vrši 8. novembra 1924 v Vuhredu.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo dne 9. oktobra t. l. v risalnici »Mladike« v Ptuj. Od 133 članov je bilo navzočih 84.

Predsednik tov. Majcen otvori zborovanje s priskrbinim pozdravom na navzoče, nakar očrta kratko in jasno položaj, ki je nastal v sled sestave nove vlade ter poziva vse, da vztrajajo neomajni v boju za napredne ideale, kar najbolje pokažejo, če marljivo posejajo zborovanja društva.

Kot gosta prisostvujeta zborovanju strokovni tajnik tovariš Rudolf Dostal in dr. Žgeč.

Umrli tovariši. V nadaljnjem se spominja tov. predsednik umrlih tovarišev Jakoba Dimnika in Martina Šalamuna ter soproge tov. Baša.

Omeni tudi, da sporoča po naročilu velikega župana dr. Pirkmajerja in referenta za Slovenijo Flereta Pavla vsemu

učiteljsvu okraja zahvalo za podporo, ki jo je nudilo učiteljsvo obema v njih delovanju.

Dopisi. Sklene se, da pristopi »Učiteljsko društvo« kot ustanovni član »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaj v Ljubljani«. — Pola za pristop društvu »Samopomoč« se izroči tov. Bezjakovi, ki se takoj loti dela. — Pozivu poverjeništa UJU se odzove učiteljsvo z resolucijo, ki jo je sestavil tov. Edo Praprotnik, — Pritožbo trgovske zadruge za okolico na srezkega poglavarja radi upeljave zvezkov »Učiteljske tiskarne«, tov. predsednik v dopisu, naslovljenem na srezkega poglavarja točno in jasno ovrže.

Poročilo strokovnega tajnika tov. R. Dostala o sedanji situaciji, o učiteljskih imenovanjih ter o razrešenju višjega šolskega nadzornika so navzoči z napeto pozornostjo in z ogorčenjem poslušali.

Ker je bila že pozna ura, sta odpadli poročili o pokrajinski in glavni skupščini.

Prihodnje zborovanje bo sklical odbor.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti
brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič,
Maribor, Koroška c. 19.

Primerna darila za Miklavža!

Mladinske knjige.

Anatole le Braz - F. B.: *Islandska velika noč in druge povesti*. Vez. Din. 30.—
Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinzon*. Vez. Din. 12.—
Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din. 20.—
Dimnik: *Kralj Aleksander I.* Vez. Din. 40.—
Fran Erjavec: *Afriske narodne pripovedke*. Vez. Din. 28.—
Erjavec: *Kitaške narodne pripovedke*. Vez. Din. 26.—
Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din. 24.—
Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 52.—
Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din. 18, vez. Din. 28.—
Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 40.—
Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 60.—
Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 28.—
Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 56.—
Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje*. Vez. Din. 32.—
Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din. 26.—
Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din. 12.—
Flere: *Slike iz živalstva*. Din. 24.—
Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din. 28.—
Gangl: *Zbrani spisi*. II, V. in VI. zv. vez. Din. 10.—, eleg. vez. Din. 12.—, VII. zv. vez. Din. 18.—, eleg. vez. Din. 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.)
T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solnce!* (Zbirka koroških popevk.) Din. 8.—
Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din. 25.—
Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende*. Din. 18.—
Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din. 16.—
Kosm: *Ej prijateljki*. Vez. Din. 16.—
Lah: *Češke pravljice*. Vez. Din. 15.—
Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvezek (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10.—
Vinko Möderndorfer: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline*. Elegantno vezana Din. 28.—
B. Račič: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din. 8.—
Rape: *Mladini*. II, III, IV, V, VI. zvezek. Vez. Din. 10.—, eleg. vez. Din. 12.—, VII. zvezek Din. 12.—, VIII. zvezek Din. 15.—
Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din. 28.—

Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din. 10.—
V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi Kralja Jana*. Vez. Din. 16.—

Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din. 3.—
Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din. 28.—
Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din. 8.—
Trošt: *Moja setev*. I. in II. a Din. 10.—
Zbašnik: *Drobne pesmi*. Vez. Din. 10.—
Jan Karafiat - Dr. Bradač: *Kresničice*. Cena trdo vezani knjigi Din. 20.—

Leposlovne knjige.

Gangl: *Bel rojaki*. Broš. Din. 15.—, vez. Din. 18.—
Gangl: *Moje obzorje*. Broš. Din. 15, vez. Din. 18.—
Jelenc: *1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca*. Vez. Din. 30.—
Matičič: *Na krvavih poljanah*. Vez. Din. 42.—
Rado Pavlič: *Ljubezen in sovraštvo*. V platno vez. Din. 92.—
Milan Pugalj: *Zakonci*. Drugi natis. Vez. Din. 28.—
Ivan Zorec: *Pomenki*. Din. 11.—
Florijan Golar: *Kmečke povesti*. Cena Din. 28.—
Cvetko Golar: *Pastirjeva nevesta*. Cena Din. 24.—
Rabindranat Tagore - Gradnik: *Gitandžali*. Trdo vezana Din. 28.—, V platno vez. Din. 32.—

Dramatika.

Zv. Kosem: *Morje*. Din. 16.—
Maeterlinck-Bernot: *Modra ptica*. Broširan Din. 16.—
Gangl: *Dolina solz*. Broš. Din. 6.—, vez. Din. 8.—
Gangl: *Sfinga*. Vez. Din. 16.—
Gangl: *Sin*. Drugi natis. Vez. Din. 24.—
Sem Benelli-Gradnik: *Okrutna šala*. Broš. Din. 28.—

Šolski oder.

J. Korban: *Povodni mož, igrice za mladino*. Fr. L.: *Božična pravljica, otroška igra v treh slikah*. Obe v 1. zvezku. Din. 6.—
Glasbeni del k 1. zvezku »Sol. odra« 3 Din.
E. Tiran: *Čežnje gosli. Pripovedka s pesmimi in petjem v 3 dejanjih*. Uglasbil C. Pregelj. Medved: *Vino ali voda. Dramatičen nastop*. Obe v 2. zvezku. Cena Din. 6.—

Gregorič-Stepančičeva: *Otroški oder*. (Za otroške vrte, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din. 8.—, vez. Din. 12.—

Poučne in znanstvene knjige.

Prof. dr. Pavel V. Brežnik: *Francosko-slovensko-nemška konverzacija*. V platno vez. žepna knjiga Din. 35.—
Bučar: *Slovenski metuljar*. Broš. Din. 12.—
Kunaver: *Na planini*. Vez. Din. 30.—
Kunaver: *Kraški svet in njegova pojava*. Vez. Din. 46.—
Mencej: *Kratka srbska gramatika in čitanka*. Broš. Din. 5.—
Fran Ramovš: *Historična gramatika slovenskega jezika*. Broš. Din. 260.—
Ivo Tejkal: *Matematične tabele*. V platno vezana žepna knjiga Din. 66.—
Veber: *Etika*. Din. 120.—
Ivo Bele: *Sadjarstvo*. Din. 85.—

Šolske knjige.

Wider: *Prva čitanka*. Vez. Din. 16.—
Gangl: *Druga čitanka*. Vez. Din. 16.—
Černež: *Tretja čitanka*. Vez. Din. 16.—
Rape: *Četrta čitanka*. Vez. Din. 25.—
Flere: *Peta čitanka*. Vez. Din. 46.—
Plesničar-Grum: *Zemljepis Jugoslavije*. I. del: *Slovensko ozemlje*. Vez. Din. 28.—
Gradivo za 4. šolsko leto osnovnih šol. Mešiček - Dornovšek: *Občji zemljepis za višje razrede osnovnih šol*. Vez. Din. 12.—
Anton Nerat: *Zgodovinska čitanka, namenjena učencem višje stopnje osnovnih šol*. Vez. Din. 15.—
Ivanka Negro-Hrastova: *Pevska šola združena s teorijo*. Vez. Din. 68.—
Dr. Josip Pipenbacher: *Latinska vadnica II. del*. Vez. Din. 40.—
Podkrajšek: *Pomočnica izkušnja za rokodelske obrte*. Broš. Din. 5.—
Podkrajšek: *Računstvo za ženske obrte*. Vez. Din. 10.—
Podkrajšek: *Knjigovodstvo za ženske obrte*. Vez. Din. 18.—
Lésica-Lokovšek-Mole: *Prva srbska ali hrvatska čitanka*. Vez. Din. 15.—
Jedrlnič: *Druga srbska ali hrvatska čitanka*. Vez. Din. 22.—
Josip Bačič: *Udžbenik hrvatskega ili srpskega jezika*. Vez. Din. 42.—
Bezjak-Pribil: *Pedagogika*. I. knjiga. *Vzgoja* s temeljnimi nauki o ukoslovju. Trdo vezana knjiga Din. 56.—
Bradač: *Iz starorimske lirike*. Broš. Din. 12.—
Adolf Gröbming: *Osnovna vijolinska šola za učiteljske glasbene šole in slične zavode*. I. zv. Broš. Din. 50.—

Adolf Gröbming: *Osnovni pojmi iz glasbene teorije za učiteljske, glasbene šole in sorodne zavode*. Vez. Din. 46.—
Prof. dr. Pavel V. Brežnik: *Francosko-slovensko-nemška konverzacija*. Pomožna šolska knjiga, v platno vez. žepna knjiga Din. 35.—

Pesmarice in muzikalije.

Marolt: *»Bože pravde« in »Lepa naša domovina«*. Din. 150.—
Marolt: *Narodne himne in druge domorodne pesmi*. Din. 3.—
Žirovnik: *Narodne pesmi*. I, II. in III. zv. a Din. 3.—
Adamič: *Mladinske pesmi*, enoglasni zbori in samospeli s spremljevanjem klavirja. Din. 50.—

Druge knjige.

Stalež (imenik) šolstva in učiteljsva v Sloveniji 1923. Broš. Din. 42.—
Pink: *Zbirka naredb in odredb za osnovne in meštanske šole ter učiteljske v Sloveniji*. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920.) broš. Din. 10.—, II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din. 14.—, III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din. 15.—, IV. zvezek broš. Din. 28.—

Slike.

Sič: *I. Kmečka soba na Gorenjskem*.
Sič: *II. Kmečka hiša na Gorenjskem*.
30:3 × 90:5 cm. Slika a Din. 30.—
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13. tabel. Cena Din. 220.—
Šaša Šantel: *Serijska razglednica Stara Ljubljana*. Din. 10.—

Galerija naših mož.

1. Trubar	8. Gregorič
2. Vodnik	9. Aškerc
3. Slomšek	10. Tavčar
4. Prešeren	11. Levce
5. Levstik	12. Erjavec
6. Stritar	13. Jenko
7. Jurčič	14. Cankar
	15. Gangl

61:5 × 47:5 cm. Slika a Din. 10.—

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČEKOVNI RAČUN ŠTEV. 10761

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.